

Báo cáo nghiên cứu

ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP CỦA AUSTRALIA TẠI VIỆT NAM

Đánh giá hiệu quả thực tế
và Những giải pháp chính sách

Nhóm nghiên cứu

Phùng Thị Lan Phương

Nguyễn Thanh Trà

Hoàng Phương Yến

Lê Thị Huyền Trang

TRUNG TÂM WTO VÀ HỘI NHẬP
PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

Báo cáo nghiên cứu

ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP CỦA AUSTRALIA TẠI VIỆT NAM

Đánh giá hiệu quả thực tế
và Những giải pháp chính sách

Tuyên bố miễn trừ trách nhiệm

Báo cáo Nghiên cứu này do Chính phủ Australia hỗ trợ thông qua Quỹ Hỗ trợ Cựu sinh viên Australia. Mọi quan điểm và nhận định trình bày trong báo cáo nghiên cứu này là của cá nhân nhóm nghiên cứu và không nhất thiết thể hiện quan điểm của Chính phủ Australia.

LỜI NÓI ĐẦU

Việt Nam hiện là một trong 20 điểm đến hấp dẫn nhất thế giới của đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI). Trong khi đó, Australia cũng thuộc топ 15 cường quốc có đầu tư trực tiếp ra nước ngoài lớn nhất toàn cầu. Tuy vậy, FDI của Australia tại Việt Nam trong nhiều năm qua còn rất khiêm tốn, chỉ chiếm 0,5% tổng nguồn vốn FDI của Việt Nam, và đứng thứ 19 trong danh sách các nước có đầu tư nước ngoài tại Việt Nam.

Trong khi đó, Việt Nam và Australia đang đứng trước những cơ hội to lớn để tăng cường quan hệ đầu tư song phương. Đó là cơ hội từ tác động cộng hưởng của các Hiệp định Thương mại Tự do (FTA) mới giữa Việt Nam với Australia và với các đối tác thương mại khác. Đó cũng là lợi thế của Việt Nam trong việc đón đầu các dòng đầu tư đầu tư của Australia chuyển hướng khỏi Trung Quốc và một số khu vực khác dưới tác động của dịch bệnh COVID-19 và những căng thẳng thương mại gần đây...

Để có thể biến những cơ hội trên thành các dự án đầu tư cụ thể của Australia vào Việt Nam, cần nghiên cứu, tìm hiểu cụ thể những vấn đề đang cản trở các nhà đầu tư Australia đầu tư mới hoặc mở rộng đầu tư tại Việt Nam. Vì thế, Nhóm nghiên cứu là cựu sinh viên Australia đã tiến hành nghiên cứu và xây dựng **Báo cáo “Đầu tư trực tiếp của Australia tại Việt Nam: Đánh giá hiệu quả thực tế và Những giải pháp chính sách”**. Báo cáo được xây dựng dựa trên phân tích các số liệu thống kê thực tế và các Khảo sát/Điều tra doanh nghiệp Australia tại Việt Nam và tại Australia về cảm nhận/đánh giá môi trường đầu tư và kinh doanh của Việt Nam.

Nhóm nghiên cứu xin trân trọng cảm ơn sự hỗ trợ của Chính phủ Australia thông qua Quỹ Hỗ trợ Cựu sinh viên (Chương trình Aus4Skills) đã hỗ trợ tài chính, và Trung tâm WTO và Hội nhập của VCCI đã hỗ trợ về nội dung, để chúng tôi hoàn thành Báo cáo này.

Hi vọng những phát hiện và đề xuất từ Báo cáo này sẽ giúp Việt Nam tăng cường hiệu quả thu hút FDI của Australia trong thời gian tới./

Nhóm nghiên cứu

MỤC LỤC

PHẦN THỨ NHẤT - TỔNG QUAN TÌNH HÌNH ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP CỦA AUSTRALIA TẠI VIỆT NAM

01 Tình hình đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) của Việt Nam.....	13
1.1. Diễn tiến tình hình FDI của Việt Nam qua các năm	13
1.1.1. <i>Diễn tiến nguồn vốn và dự án FDI.....</i>	15
1.1.2. <i>Cơ cấu đầu tư FDI theo hình thức đầu tư</i>	17
1.1.3. <i>Cơ cấu đầu tư FDI theo ngành kinh tế.....</i>	18
1.1.4. <i>Cơ cấu đầu tư FDI theo đối tác đầu tư.....</i>	20
1.1.5. <i>Cơ cấu đầu tư FDI theo địa phương.....</i>	22
1.2. Hiện trạng mức độ liên kết giữa doanh nghiệp FDI với doanh nghiệp Việt Nam.....	24
1.2.1. <i>Tỷ trọng vốn FDI trong các ngành</i>	24
1.2.2. <i>Tỷ lệ đầu vào của doanh nghiệp FDI từ các doanh nghiệp Việt Nam ...</i>	25
1.2.3. <i>Tỷ lệ đầu vào mua từ doanh nghiệp FDI.....</i>	28
1.3. Đánh giá tình hình đầu tư trực tiếp nước ngoài của Việt Nam	29
1.3.1. <i>Ưu điểm.....</i>	29
1.3.2. <i>Hạn chế.....</i>	33
02 Tình hình đầu tư trực tiếp của Australia vào Việt Nam	37
2.1. Thực trạng FDI của Australia tại Việt Nam.....	37
2.1.1. <i>Cơ cấu đầu tư FDI từ Australia vào Việt Nam theo ngành kinh tế.....</i>	39
2.1.2. <i>Cơ cấu đầu tư FDI từ Australia vào Việt Nam theo loại hình, quy mô và thời gian hoạt động của doanh nghiệp.....</i>	41
2.2. Thực trạng liên kết giữa doanh nghiệp FDI Australia với các đối tác Việt Nam	43
2.3 Tổng kết và Đánh giá về FDI của Australia tại Việt Nam	45

PHẦN THỨ HAI - THỰC TẾ VÀ ĐÁNH GIÁ CỦA CÁC NHÀ ĐẦU TƯ AUSTRALIA VỀ ĐẦU TƯ VÀ LIÊN KẾT KINH DOANH VỚI ĐỐI TÁC Ở VIỆT NAM

01 Thực tế và Đánh giá của các doanh nghiệp Australia đang hoạt động tại Việt Nam.....	49
1.1 Đánh giá về môi trường kinh doanh của Việt Nam.....	49

1.1.1 Những yếu tố thuận lợi.....	49
1.1.2 Những yếu tố chưa thuận lợi	56
1.2. Đánh giá về hợp tác và liên kết với các đối tác Việt Nam.....	67
1.2.1. Đối tác đầu ra của các doanh nghiệp Australia.....	67
1.2.2. Đối tác đầu vào của các doanh nghiệp Australia	69
1.3. Tác động của dịch bệnh COVID-19 đến các doanh nghiệp Australia tại Việt Nam.....	72
1.4. Dự đoán về môi trường đầu tư của Việt Nam và Kế hoạch kinh doanh của doanh nghiệp	76
02 Cảm nhận và Đánh giá của các doanh nghiệp tại Australia về môi trường đầu tư của Việt Nam	80
2.1 Hiểu biết và đánh giá chung về môi trường đầu tư tại Việt Nam.....	80
2.2. Đánh giá về môi trường đầu tư Việt Nam trong lựa chọn của doanh nghiệp...84	
2.3. Những yếu tố quan trọng ảnh hưởng tới quyết định đầu tư vào Việt Nam86	
2.4. Đánh giá chung về cơ hội đầu tư tại Việt Nam	88
KẾT LUẬN	89

PHẦN THỨ BA - HÀM Ý CHÍNH SÁCH NHẪM THÚC ĐẨY HIỆU QUẢ THU HÚT VÀ KẾT NỐI FDI TỪ AUSTRALIA TRONG BỐI CẢNH MỚI

01 Bối cảnh mới và tác động tới triển vọng thu hút FDI Australia vào Việt Nam.....	93
1.1. Cơ hội từ các FTA thế hệ mới cho đầu tư của Australia vào Việt Nam.....	93
1.2. Cơ hội từ dịch chuyển đầu tư quốc tế dưới tác động của căng thẳng thương mại và đại dịch COVID-19.....	95
02 Khuyến nghị giải pháp thúc đẩy hiệu quả và kết nối FDI Australia tại Việt Nam	97
2.1. Khuyến nghị với Chính phủ và các chính quyền địa phương	97
2.2. Khuyến nghị với các nhà đầu tư Australia.....	101
KẾT LUẬN	103
TÀI LIỆU THAM KHẢO	105

DANH MỤC HÌNH

HÌNH 1 - Dòng vốn đầu tư FDI vào các nước thành viên ASEAN giai đoạn 2010 – 2020	14
HÌNH 2 - Vốn đầu tư FDI vào Việt Nam giai đoạn 2006 – 2021.....	16
HÌNH 3 - Cơ cấu vốn đăng ký các dự án FDI vào Việt Nam theo hình thức đầu tư (lũy kế đến 20/12/2019).....	17
HÌNH 4 - Cơ cấu vốn đăng ký và số dự án đầu tư FDI vào Việt Nam theo ngành (lũy kế đến 20/11/2021).....	19
HÌNH 5 - Tốp 15 đối tác đầu tư FDI lớn nhất vào Việt Nam theo vốn đăng ký (lũy kế đến 20/11/2021).....	21
HÌNH 6 - Tốp 10 địa phương thu hút FDI nhiều nhất tại Việt Nam theo tổng vốn đăng ký (lũy kế đến 20/11/2021)	23
HÌNH 7 - So sánh tỷ lệ doanh nghiệp FDI sử dụng đầu vào từ doanh nghiệp nội địa giữa Việt Nam, Trung Quốc, Malaysia và Thái Lan.....	25
HÌNH 8 - Tỷ lệ nguồn cung của các doanh nghiệp FDI tại Việt Nam năm 2020..	26
HÌNH 9 - Vốn đầu tư từ Australia vào Việt Nam giai đoạn 2010 – 2021	38
HÌNH 10 - Cơ cấu FDI của Australia tại Việt Nam theo ngành	40
HÌNH 11 - Cơ cấu doanh nghiệp Australia tại Việt Nam theo thời gian hoạt động và số lượng lao động	42
HÌNH 12 - Các yếu tố thu hút đầu tư theo đánh giá của các doanh nghiệp FDI Australia	51
HÌNH 13 - Các yếu tố của môi trường kinh doanh Việt Nam được doanh nghiệp Australia đánh giá cao	53
HÌNH 14 - Các yếu tố của môi trường kinh doanh Việt Nam bị doanh nghiệp FDI Australia đánh giá thấp	57
HÌNH 15 - Các thủ tục hành chính gây phiền hà nhất cho các doanh nghiệp FDI Australia giai đoạn 2018-2020	59
HÌNH 16 - So sánh tỷ lệ chi phí không chính thức phải trả hàng năm bởi doanh nghiệp FDI của Australia và của một số nước khác.....	61

HÌNH 17 - Các nhóm lao động khó hoặc rất khó tuyển dụng bởi doanh nghiệp FDI Australia và một số nước khác.....	63
HÌNH 18 - Các thủ tục hành chính thuế còn phiền hà năm 2020.....	65
HÌNH 19 - Khách hàng của các doanh nghiệp Australia tại Việt Nam.....	68
HÌNH 20 - Nhà cung cấp của doanh nghiệp Australia tại Việt Nam.....	69
HÌNH 21 - Tác động của dịch bệnh COVID-19 tới các doanh nghiệp FDI Việt Nam năm 2020	72
HÌNH 22 - Tác động của dịch bệnh COVID-19 đến các doanh nghiệp FDI tại Việt Nam theo ngành nghề sản xuất kinh doanh.....	73
HÌNH 23 - Tác động của dịch bệnh COVID-19 tới lợi nhuận của các doanh nghiệp Australia tại Việt Nam và tại khu vực ASEAN.....	75
HÌNH 24 - Dự đoán của các doanh nghiệp Australia tại Việt Nam về môi trường đầu tư – kinh doanh của Việt Nam trong tương lai.....	77
HÌNH 25 - Kế hoạch của doanh nghiệp Australia tại Việt Nam trong 2 năm tới	79
HÌNH 26 - Mức độ hiểu biết của doanh nghiệp tại Australia về môi trường đầu tư Việt Nam.....	81
HÌNH 27 - Lý do cản trở đầu tư FDI của Australia vào Việt Nam.....	83
HÌNH 28 - Các yếu tố môi trường đầu tư Việt Nam có ảnh hưởng lớn đến quyết định đầu tư của nhà đầu tư Australia	87
HÌNH 29 - Đánh giá chung về cơ hội đầu tư tại Việt Nam.....	88